

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Hubert-Klausner-Ring 26 — Tel. 13-02
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Hubert-Klausner-Ring 26

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 10 Rpf.
Stane četrletno: 1 RM — RM; celoletno: 4 RM — RM
Za Jugoslavijo četrletno: Din. 25; celoletno: Din. 100

Ogroženi Egipt.

Britanska Somalija je z zasedbo glavnega mesta Berbere v italijanskih rokah. Italijansko časopisje namiguje, da se po dosedanjem uvodu pripravljajo glavni udar italijanske vojske. Njegova vojaška poročila pravijo, da se valijo skozi Libijo nepregledne kolone italijanskega vojaštva v smeri proti Egiptu. Istočasno hitijo Angleži z odpremo svojih južno-afriških čet v Aleksandrijo, ker smatrajo dosedanje svojo posadko v Egiptu za preslabo, da bi vzdržala proti vsakojakim morebitnim. Glede izgubljene Somalije se tolažijo, da je izpraznitev dežele samo prehodnega značaja in da se tudi angleška vojska na kopnem in na morju pripravlja na odločilni spopad z Italijani. Vojaški strokovnjaki drugih dežel pa dostavljajo, da je položaj Egipta po zasedbi Somalije naravnost nevzdržen, kajti Italija ga lahko napade z vseh strani, iz Libije, z morja na Aleksandrijo in Port Said, preko Rdečega morja, iz Abesinije, iz Eritreje. Egipt, gospodar ozemlja, koder teče Sueški prekop, ki veže Sredozemsko morje z Rdečim in je za Anglijo najkrajša zveza z Indijo, je ogrožen.

Egipt ima zelo burno zgodovino. Leta 1517 so ga osvojili Turki pod sultanom Selimom. Leta 1798 je doživel prvi napad z evropske strani in sicer ga je hotel zasesti francoski cesar Napoleon, da s tem prekine angleško zvezo z Indijo. Napoleonova ekspedicija na se je ponesrečila in egiptovski paša Mehmed Ali je začel prav spretno politiko za neodvisnost egiptovske dežele. Pa evropske velesile so raiši videle Egipt pod slabotnim turškim sultanom in neodvisnosti niso dovolile. Egiptovski podkralj Izmail je bil že bližje cilju, ko je bil posestnik večine delnic od Francozov dograjenega Sueškega prekopa. A bil je sicer dober politik, pa slab gospodar in moral je delnice prodati Angliji, ki je z njimi dobila pravi trumf v svoje roke. Porast njegovega vpliva je vzbudil ljubosumje francoske sosedice.

Med Egiptom in Francijo se je bila huda tekma za vpliv v Sudanu. Tekmo je začasno zaključil francoski poraz po egiptovskih četah. Medtem si je Anglija v Egiptu pridobila naklonjenost samega podkralja, kar je vedlo Arabi dašo do vstaje. Angleško brodovje se je pojavilo pred Aleksandrijo in jo obstreljevalo, izkrcane čete pa so potolkle egiptovske kolone in viele samega paša. Pravi vladar Egipta je postal odslej angleški generalni konzul, ki si je nadel naslov visokega komisarja. Ob izbruhu svetovne vojne si je Anglija Egipt tudi formalno podvržla.

Egiptovsko nacionalno gibanje pod vodstvom narodne stranke, tako imenovanega Wafda, tudi pod Anglijo ne miruje kakor ni mirovalo pod Turčijo. Vplivnega njegovega vodjo Zaglul pašo je morala Anglija izgnati na Malto. Vendar je že leta 1922 ukinila protektorat nad Egiptom in proglasila Fuad pašo za kralja. Egipt je postal ustavna monarhija, vlado je prevzel Zaglul paša, z Anglijo pa je bilo leta 1929 domenjeno, da ostane Sueški prekop pod angleškim varstvom, da je Sudan skupna last Anglije in Egipta in dabo zunanjo politiko Egipta nadzirala Anglija. Pa odpor nacionalne stranke je ostal nezlomljiv in angleški strah tudi po pogodbi nezmanjšal. Pozneje sta obe državi sklenili pogodbo, da se bosta za primer kakšne vojne medsebojno podpirali in da bodo An-

gliji na razpolago egiptovska pristanišča, letališča in druge oporne točke. Leta 1936 je prevzel vlado mladi kralj Faruk in še s pomočjo nacionalnega vodje Nahas paše je postal Egipt še istega leta tudi glede svoje zunanje politike neodvisen.

Po zasedbi Abesinije so postali odnošaji med Egiptom in Anglijo še ožji. Ob italijanski vojni napovedi Angliji je prekinil Egipt z Italijo svoje diplomatske stike in dovolil Angliji, da izvede točke pogodbe iz leta 1929. Toda hkrati je egiptovska vlada, kateri načeljuje Ali Mahar paša, odredila umik svojih čet z libijske meje in s tem pokazala, da sama ne želi vojne z Italijo. Nadaljnji razvoj v Sredozemlju je Anglijo na-

Vojna proti Angliji v polnem razvoju.

Nemško-italijanski napadi na Anglijo se nadaljujejo z rastočo silo. O poteku vojaških dogodkov poročata vrhovni poveljstvi obeh držav sledeče:

Nemška vojna poročila:

22. avgusta. V teku oboroženih izvidnih poletov so nemška letala 21. avgusta bombardirala industrijske, obrežne in železniške naprave ter 15 letališč v različnih jugovzhodnih angleških mestih. V ladjedelnicah pri mestu Southampton je bila zadeta nova ladja. Ob vzhodnem obrežju je bila neka trgovska ladja težko poškodovana. Nasprotnik je izgubil 7 letal, 6 nemških se ni vrnilo.

23. avgusta. Zračna brodovja so z bombami zadela 4 trgovske parnike in uspešno bombardirala letališče Manston. Nočni napadi na tovarno za letala v Readingu in motorno tovarno v Rochestru so imeli močne požare za posledico. Polaganje min pred angleškimi pristanišči se je nadaljevalo. Angleži so izgubili 11 letal in 2 balona, 2 nemški letali se nista vrnila.

24. avgusta. V avstralskih vodah so nemške podmornice potopile angleški parnik „Turakina“ z 8706 BRT. Skupno so podmornice v zadnjih 8 dneh potopile trgovskih ladij z nad 100.000 tonami. Letala so izvedla napade v južni in srednji Angliji, požari in eksplozije so bili vidni na daljavo. Sestreljenih je bilo 7 angleških in 2 nemški letali.

25. avgusta. Letala so bombardirala številna letališča ter izvedla posebno oster napad na vojno pristanišče Ports-

mouth. Pristaniške naprave so v plamenu. Napad se je nadaljeval ponoči. V zračnih bojih sonemška letala ohranila premoč. Nasprotnik je izgubil 64 letal, 20 nemških se ni vrnilo. Nemška podmornica je potopila rušilec „Viscount“-razreda.

26. avgusta. Dve podmornici sta potopili več trgovskih ladij s skupno 76.170 BRT. Letala so z uspehom bombardirala letališče Warmwell. Sestreljenih je bilo skupno 72 angleških letal, 14 nemških se ni vrnilo. — V noči na 25. avgust je bilo vrženih na vojaške angleške naprave okoli 1500 bomb s 150 tisoč kg skupne teže.

Italijanska vojna poročila:

22. avgusta. Ital. letala so napadla Gibraltar in zadevala angleške težke baterije. V vzhodnem Sredozemlju sta bila potopljena angleška podmornica in torpedni lovec. V skupini angleških ladij sta bili poškodovani 2 križarki.

23. avgusta. Posebna ital. ladja je uničila angleški podmorski kabel v Sredozemskem morju. Letala so vnovič bombardirala pristanišče v Aleksandriji. Druga letalska skupina je bombardirala več trgovskih ladij, spremljanih od 2 torpednih čolnov. Angleži so napadali v vzhodni Afriki.

24. avgusta. Letala so napadala letališča v severni in vzhodni Afriki in zadržala velike požare. V zalivu Bomba je bila torpedirana ital. podmornica, posadka se je rešila. Nasprotnik je napadal z letali Massauo, Berbero in Debel.

25. avgusta. Izvršen je bil 70. zračni napad na Malto. 2 angleška rušilca sta obstreljevala Porte Bardia, a sta se morala umakniti. Ital. letala so napadala nasprotne postojanke v vzhodni Afriki. Preko Švice došla angleška letala so vrgla 6 bomb in metala običajne letake.

26. avgusta. Aleksandrijsko pristanišče je bilo ponovno bombardirano. V Atlantiku je ital. podmornica torpedirala petrolejsko ladjo. Nasprotnik je napadal v vzhodni Afriki in prizadajal neznatno škodo.

Anglija v ognju nemških bomb.

Angleži spoznavajo učinke modernega vojskovanja. Izza nedelje leži nad Londonom gost oblak dima po požarih, ki segajo od obrežja prav do mesta samega. Nemški letalski napadi se vršijo podnevi in ponoči, bombe zadevajo izključno vojaške cilje. Bojazen angleškega ljudstva narašča. Vlada se krčevito trudi, da s pomočjo govorov in časopisja ohranja dobro razpoloženje množice. Za Churchillom je sedaj govoril gospodarski minister Dalton in trdil, da je Nemčija zaplenila v bivši Poljski vso letino in da sili Francijo, da pošilja svoje blago namesto v nezasedeno svoje ozemlje v Nemčijo. Tako hočejo odriniti lastno odgovornost. Letalski minister Sinclair pa je opozoril ljudstvo, da bo moralo v bodoče prestati še hujše preizkušnje kakor doslej. — Londonski parlament se je razšel za par tednov. Parlamentarne volitve, ki bi se imele vršiti v jeseni, so odgojene, pač pa bo v pozni jeseni izvedena preosnova vlade.

Zastoj rumunsko-madžarskih razgovorov.

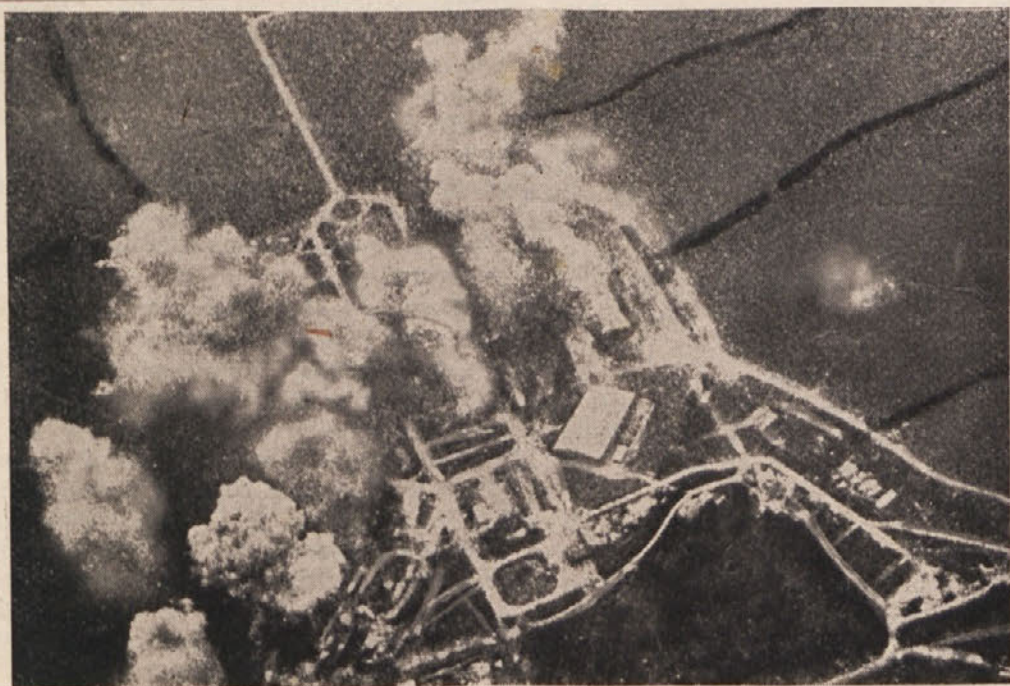
Minulo soboto se je v Turn-Severinu po štiridnevem odmoru rumunsko-madžarska konferenca spet sestala. A po štiriurnem razgovoru je bila vnovič prekinjena, ker se člani konference niso mogli zediniti glede osnove pogajanj. Pogajanja so bila nato prekinjena in sta se delegaciji podali spet v glavna mesta po nove direktive.

Sporazum o Dobrudži.

Rumunsko-bolgarski sporazum o Dobrudži je dosežen. Rumunsko-bolgarska pogajanja v Krajovi so zaključena. Rumunsko vojaštvo je južno Dobrudžo že zapustilo, tudi uradi se že selijo. Rumunska vlada je obvestila prebivalstvo o reviziji meje napram Bolgariji s posebnimi lepaki in ga pozvala k redu in miru. Rumunski kmetje ostanejo v deželi dotlej, da spravijo letino, nakar jih bo rumunska vlada preselila v severne predele. Nekmetjski sloji pa se že sedaj odpravljajo v Rumunijo. V Bolgariji in med bolgarskim prebivalstvom Dobrudže vlada zbog sklenjenega sporazuma veliko veselje.

Nemčija in Rusija.

Obletnico nemško-ruske nenapadalne pogodbe so številni nemški listi omenjali v uvodnikih, v katerih so podajali zgodovino meddržavnih pogajanj in dalekosežnost sklenjene pogodbe. „V ölkischer Beobachter“ je citiral Führerjevo izjavo v juliju t.l.: „Angleške nade na novo evropsko krizo so, v kolikor se tičejo odnosov med Nemčijo in Rusijo, prazna utvara. Angleški državniki le počasi uvidevajo in bodo tudi to razumeli šele tekom časa“. — Nemško-rusko pogodbo so omenjali

Stuka napadajo letališče v londonski okolici.

Bombe so zadele svoj cilj. Par sekund po tem posnetku so bombe deževale na desni del letališča.

Presse-Bild, Zander M.

tudi italijanski listi. Poudarjali so, da sloni ta pogodba na načelih Bismarckove politike in da je garant miru in sodelovanja obeh velikih evropskih držav.

Napetost v Egiptu se stopnjuje.

Iz Rima poročajo o rastoči notranje-politični krizi v Egiptu. Anglija hoče Egipt prisiliti k boju proti Italiji in je proti kraljevi volji odredila, da se egiptovska vojaščina pridruži angleški vojski. Povelje pridružitve je dala Angliji prijazna vlada Sabri paše. V Italiji se bojijo, da bi Anglija v danem položaju odstavila celo kralja, razpustila parlament in razrešila opozicionalno Wafdstranko. Slovesnosti o priliki obletnice smrti ustanovitelja Wafda, Sad Zaglul paše, so bile prepovedane. Širijo se tudi vesti o združitvi Egipta, Palestine in Transjordanije po Angliji v protitalijansko fronto.

Italija je posvarila malo državico Monaco, ker da je prebivalstvo mesta Monte Carlo napram Italiji nerazpoloženo. Policijski šef in nekateri policijski uradniki so bili nato poslani v puščavo, tekem 24 ur so morali vsi državljanji male kneževine oddati vse svoje puške. (Op. ur. Monaco je mala kneževina ob morju na italijansko-francoski meji. Šteje 25 tisoč državljanov.)

Iz Slovaške. Minulo nedeljo sta govorila min. predsednik Tuka in notranji minister Mach. Prvi je izjavil, da prevzema Slovaška nar. soc. gospodarska in socialna načela, in pozval duhovnike, naj sodelujejo pri gradnji nove domovine. Dodal je, da stopa Slovaška v stadij narodno-socialistične revolucije. Minister Mach je dejal, da bodo Judje v Slovaški združeni v svojih krajih in bodo prisiljeni k delu.

Teden v besedi.

Na Trockija, ki je živel v Mehiki, je bil izvršen atentat, kateremu je 63. letni mož podlegel.

Soproga angleškega poslanika Crippsa v Rusiji je odpotovala v Moskvo preko Kanade, Japonske in Mandžurije.

Na Bismarckov grob v Friedrichsrub pri Hamburgu so angleška letala metala bombe, a grobnice niso zadela.

Podfistek

Prosto po I. U.

Črni Jurij.

Odlomek iz srbske zgodovine.

(10. nadaljevanje.)

Drugi dan uvidi Afic svoj nevarni položaj, vrne se takoj s svojo vojsko in v treh dneh ni bilo nobenega turškega vojaka na srbskih tleh.

Vsled uspeha je nastalo v Srbiji splošno veselje, kajti Srbija ni zgubila nobenega moža.

Zopet se Karo Petroviča slavili in narod ga je proslavljal v pesmih, ktere so se razlegale po celi Srbiji.

Po tem dejanji postane Kara Petrovič zopet „vrhovni vodž“ (vodja) ali najvišji poveljnik Srbije in vsa Srbija je bila te misli, da se v srbske zadeve tudi padišah ne sme vmešavati.

Moški spol se zbira složno pod poveljstvom „vodje“ ali svojega poveljnika.

Kmalu so tudi uvideli, kako potrebna jim je složnost.

Od Bosne sem se bliža Bekir paša, od vzhoda sem pa divji Ibrahim paša s svojimi krvoločniki.

Petrovič izroči del vojske svojemu prijatelju knezu Nenadoviču, del umnemu Milenku. Prvi ima udariti proti Bekirju, zadnji se postavi Ibrahimu paši v bran; on sam z ostalimi krdeli ostane v sredini, da pomaga sedaj na desni, sedaj na levi.

Med tem časom so prodrli Bošnjaki naprej. Zastonj se Nenadovič trudi, da bi jih proti zahodni strani zavrnil, kajti vedno večja krdela prihajajo in slednjič zadobi paša tako moč, da je pretela knezu že največja nevarnost in njegovo krdelce bi bilo skoro uničeno.

Wilkie, kandidat za bodočega ameriškega prezidenta, je minuli teden formalno sprejel kandidaturu in ob tej priliki izjavil, da se Roosevelt podaja v nevarno pustolovščino.

Afganiški kralj je v svojem prestolnem govoru izjavil, da hoče ostati Afganistan strogo nevtralen.

V Afganistanu so vsled deževja velike poplave.

Azad, prezident indijskega kongresa, je izjavil, da po govoru indijskega podkralja, ki je obljubil svobosčine po končani vojni, ni za indijske nacionaliste nobenega povoda za razgovore z vlado.

Od 1. do 8. septembra traja dunajski jesenski velesejem, katerega naloga je vzpostavljanje trgovinskih vezi z jugovzhodom.

V Sedmograški je tresčil na tla rumunski aeroplan, v katerem so se nahajali od nemške vlade na lipski velesejem povabljeni uredniki velikih rumunskih časopisov. 12 je mrtvih, 9 težko poškodovanih.

Povodom zasedbe glavnega mesta Somalijske, Berbere, je Führer brzojavno čestital Mussoliniju.

Število ljudskih šol vse Nemčije brez vzhodnih predelov znaša 60.000. V Vzhodni marki je od teh 4721 šol.

580 milijonov lir je določila Italija za javna dela v Albaniji.

Španska vlada je uvedla dveletno vojaško dolžnost. V republiki so Španci služili eno leto pri vojaki.

Iz Bolgarije poseti dunajski in lipski velesejem trgovinski minister Zagorov.

Dva italijanska častnika sta prva prelezla južno steno Mont-blanca. Tura je izredno težavna.

Japonska vlada odpoklicuje vse Angliji in Ameriki naklonjene diplomate, člane svojih inozemskih zastopstev.

Angleška vlada je proglasila vse angleške bankovce, nahajajoče se v inozemstvu, za neveljavne. Proglas utemeljuje, češ da se nahaja mnogo bankovcev v zasedenih evropskih ozemljih.

Slovaška pripravlja trgovinska pogajanja s Španijo, Švedsko in Rusijo.

Italijanski listi poročajo o drugem umoru v severni Grčiji. Zahrbtno je bil ustreljen Albanec Osman Taka.

Za Belgijo je imenovan državni komisar za cene.

Poveljnik vojne mornarice veliki admiral Raeder je uvedel posebno odlikovanje za posadke rušilcev.

Nemčija in Španija sta sklenili novo letalsko pogodbo, ki uvaja med državama ojačen letalski promet.

posesti, 3. obratnega in 4. ostalega premoženja. Po zakonskih določilih se bodo sedaj izvedle nove cenitve in ugotovljene vrednosti navedenih štirih premoženjskih skupin bodo veljale kot enotne vrednosti, na podlagi katerih se bodo zanaprej določevali v kmetijstvu davek na premoženje, zemljiški davek in na teh sloneče doklade.

Porast rojstev.

Leta 1937 je bilo v Avstriji rojenih 86.351, to je 12,8 živih novorojenčkov na tisoč prebivalcev. V stari državi pa je znašalo število novorojenčev pred prevzemom oblasti po narodnih socialistih približno 14. Če primerjamo te številke z današnjimi podatki rojstev v Veliki Nemčiji, potem lahko ugotovimo lep razvoj nemškega naroda na tem področju. Že danes znaša število rojstev v državi 23,4 na tisoč, na Solnograškem in na Koroškem pa za prvo letošnje četrletje celo 31,4 na tisoč prebivalcev. Za primerjanje naj navedemo še številke rojstev iz drugih držav: V Belgiji je znašalo l. 1937 število novorojenčkov na tisoč 15, v Bolgariji leta 1937 24, na Danskem l. 1937 18, na Estonskem l. 1936 16,1, na Finskem leta 1936 18,1, na Francoskem l. 1937 14,7, v Angliji l. 1937 15,3, v Italiji l. 1937 22,7, v Jugoslaviji l. 1935 29,7, na Nizozemskem l. 1937 19,8, na Norveškem l. 1937 15,3, na Poljskem l. 1937 24,9, na Švedskem l. 1937 14,3, v Švici l. 1937 15, na Ogrskem l. 1937 19,8, v Ukrajini l. 1929 34, na Japonskem l. 1937 30,7, in v USA l. 1936 16,6.

„Koroški Slovenec“ je vidna vez naše narodne družine!

Gospodarji, pozor! Največji krompirjev sovražnik je do 1 cm velik hrošč s črnimi in rumenimi lisami na krilih. Ena samica leže v poletju do 30 milijonov jajčec. Škodljivec se najraje loti zelene krompirjeve, ki nato predčasno zamre in zato ne tvori gomoljev. Gospodarji, ki bi ga odkrili na svojih njivah, naj odkritje takoj javijo občini ali orožništvu, ki bosta nato odredili vse potrebno, da se nevarni škodljivci uniči.

Iz naše države

Davek na nakup zemljišč.

Ta davek se zanaprej plačuje na podlagi novih zakonskih določil. Določa se po višini nakupne svote, k čemur se prištejejo še ostale od kupca sprejete obveznosti ter od prodajalca pridržane užitnine. V prvi vrsti je treba k tem prišteti hipoteke in zajamčene zemljiške pravice. Če plača na primer kupec za zemljišče 50.000 RM v denarju in je zemljišče obteženo z 20.000 RM hipoteke, potem je svota 70.000 RM izhodišče za določitev davka na nakup zemljišča. Ta davek znaša načelno 3 odstotke. K tem 3 odstotkom občine in dežela pridenejo še doklado, katera znaša n. pr. na Dunaju 2%, tako da znaša celoten davek 5%. Prepis v

zemljiški knjigi je mogoč šele na podlagi potrjena pristojne finančne oblasti, da je tozadevna davčna stran urejena. Davek ima plačati kupec ali prodajalec, kakor sta se pač domenila, davčna oblast pa lahko prime prvega ali drugega, da si davek zasigura.

Reforma davkov na podlagi poenotenih cenitev.

Da se položijo temelji za pravično in enakomerno obdavčenje, je stopil s prvim januarjem 1940 v Vzhodni marki v veljavo zakon o državni cenitvi, ki je bil v Nemčiji vpeljan s 16. oktobrom 1934. Ta zakon vsebuje splošne in posebne predpise za cenitev: 1. kmetijske in gozdne posesti, 2. zemljiške

To je bil usodepoln položaj za Srbijo. Bekir se je primaknil že blizu Belega grada, pri Milenkovem taboru se prikaže Ibrahim paša, na gorah so gorele srbske vasi.

Prijatelji domovine so bili vsi prestrašeni. Večina je že obupala nad dobrim uspehom vstaje, bogatini so hiteli preko meje v Avstrijo. Samo eden ni še obupal in ta je bil Kara Petrovič.

Mahoma plane s svojci nad Bošnjake, kateri so bili že blizu Belega grada. Pri Kijenji se vname boj. Janko, hrabri pastir iz Šumadije, plane ko lev nad Turke in kakor blisk švigne med nje, spremljan od svojega svaka Kare, kateri si zastonj prizadeva, da bi ga rešil.

Junaško hiti Petrovič naprej, podira vrste sovražnikov, da bi došel k svojemu prijatelju in sorodniku, ki se je še s stoterimi hrabro boril.

Slednjič dospè vojskovodja do zaželenega kraja. Janko je ležal na tleh poln ran; še enkrat se odpró njegove ustnice in navdušeno zakliče: „Živela Srbija!“ potem pa jih zapre na večno. — Petrovič mu stisne roko potem pa se bori dalje, dokler ni bilo nobenega Bošnjaka več živega na bojišču.

Podaja se nato proti Bekir-pašovim trupam in jih zapodi preko Drine, prekorači Jadar in hiti na ravnino Mačvo, kjer je bila še glavna turška moč.

Tri dni je trajala krvava bitka na življenje in smrt, tretji dan se paša s svojimi četami spusti v divji beg.

Srbska je bila zopet osvobodjena, kajti tudi Ibrahim jo je pobrisal, ko je zvedel, da koraka Petrovič svojemu utrjenemu taboru na pomoč. V malo dnevih je torej osvobodil kmet iz Šumadije v tretje svojo domovino in premagal trikrat močnejšega sovražnika.

Leta 1807. je dosegel junak Črni Jurij svojo največjo slavo in je dokazal,

da mu ni bilo po naključju izročeno vodstvo domovine, temveč da je tudi v istini najmočnejši mož Srbije.

* *

Po slavni zmagi leta 1807. si je Kara Petrovič lahko nekoliko oddahnil. Ta čas je živel in delal le za svojo ženo in svojega sinka.

Toda leta miru in počitka so kaj kmalu minula. Med Slovani v Bosni, Hercegovini in Črni gori je ponovno izbruhnil upor in na vzhodu se je med Rusijo in Turčijo vnela nova vojna. To priložnost je treba izrabiti! In že je bil Kara Petrovič zopet na nogah, hitro je zbral vse svoje zveste vojščake in jih razdelil v dve polovici. Prvo polovico je poslal pod poveljstvom svojega prijatelja Štefana na vzhodno mejo, z drugo polovico pa se je podal na pomoč kristjanom v Črni gori in Hercegovini.

Bil je to drzen pohod preko strme planine; ali posrečilo se mu je, da je došel tja, kjer so ga Hercegovinci pozdravljali z velikim veseljem. Po deželi pa se je razlegal krik: Hajdimo, udarimo!

Že je bila Kari Petroviču zmaga gotova, da niso Rusi nenadoma sklenili s Turki premirja. To premirje so Turki hitro izrabili in v strašnem številu udarili čez mejo proti Štefanu. Ta se je hrabro branil proti brezštevilni premoči, a končno je podlegel v neenakomerni borbi, obležal je z vsemi svojimi vojaki na bojnem polju v bližini Niša. Čela-kula, stolp iz lobanj padlih vojakov pri Nišu, ki ga je dal postaviti po bitki turški paša, pa še danes spominja na srbske junake.

Sedaj je bila Turkom pot v Srbijo odprta. Kakor voda so se razlili po deželi in skoro vso opustošili.

Vest o ponovnem udaru Turkov v Srbijo je Karo globoko pretresla. Takoj je pohitel s svojimi oddelki na pomoč domovini. In čez nekaj dni je prispel že do Topole. A prišel je prepozno. Njegovo domovje je bilo uničeno, vse razdejano.

Med razvalinami je ležala mrtva tudi njegova žena Milenka, katera se je s svojimi hlapci, potem ko je skrila svojega sina v Belem gradu, do zadnjega branila proti turškim napadom.

Nepopisljiva žalost prevzame junaka ob Milenkinem truplu. Sloneč ob puški in gledajoč v obraz Srbkinje, v lice svoje hrabre in zveste žene, Kara Petrovič globoko skloni svojo ponosno glavo in kakor prikovan dolgo ne more stran. Slednjič se Kara vzdigne in ukaže napraviti nosilnico, na njo pa položi Milenko.

Ne daleč od tod je bila gomila njegove brata Janka. Tja ukaže nesti tudi truplo svoje drage žene, da bi počivala ob strani svojega junaškega brata. Kara zapove nabasati puške in ob gomili zagrmijo stoteri strelji. Nato poklekne na grič, zmoli kratko molitev, spremljevalci njegovi se odkrijejo in vzdignejo roke k nebu.

In zopet se poda Kara s svojimi v borbo proti Turkom, Hajduk Veljko mu stoji hrabro ob strani. Srbski junaki se bore kakor levi. A sreča Kari in njegovim ni več mila. Turki jih preženejo iz kraja v kraj, dokler po vrsti ne poginejo. Neko noč je izginil tudi Kara. Od takrat ga nihče njegovih ni več videl.

Ostala pa je njegova slava in čast njegove domovine, ki ji je priboril svobodo. Njegov narod ga je odslej slavil v svojih junaških pesmih, na gomilo Milenke in Janka pa je polagal cvetje in vence.

Konec.

Vesti iz Jugoslavije

Kralj Peter II.

stopi s 6. septembrom v svoje 18. leto, po katerega dovršitvi doseže svojo polnoletnost. Kralj je rojen 6. septem-

bra, t. j. 24. avgusta po vzhodnem kolarju, leta 1923 v Beogradu. Prestol kraljevine Jugoslavije je zasedel po tragični smrti viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja dne 10. oktobra 1934. Do njegove polnoletnosti upravlja vladarske posle regentski svet, na katerega čelu stoji knez-namestnik Pavel.

Odkritje spomenika kralja Aleksandra.

V petek, 6. septembra odkrijejo v beli Ljubljani spomenik pokojnemu kralju Aleksandru I. Spomenik je vlit iz bron in je postavljen na Kongresnem trgu, osrčju ljubljanskega mesta. Predviden je svečan spored. Došli bodo najodličnejši gosti iz vse države, Slovenija sama bo polnoštevilno zastopana in bo na najučinkovitejši način dokazala svojo ljubezen in zvestobo lepi svoji domovini.

Predstoječe notranje reforme.

Letošnje poletne počitnice so jugoslovanski državniki porabili za izvedbo priprav za predstoječo notranjo reformo. Reforme posegajo predvsem v gospodarstvo in uvajajo v njem načrtni sistem. Poudarjena bo odslej korist skupnosti in narodne celote za vse zasebno gospodarjenje. V interesu skupnosti bo država razne industrijske panoge strogo nadzorovala. Posebna pozornost velja javnim delom, pri čemer bodo siromašni sloji dobili nov zaslužek. V vsej državi bo uvedena enotna krušna moka, posebni predpisi se tičejo pridelovanja oljarič in prediva. Uvoz iz inozemstva bo odslej v celoti pod državnim nadzorom. Vladna pozornost velja nadalje socialnim področjem. Določene bodo za vso državo najnižje, pravične delavske mezde. Spori med delavci in podjetniki se bodo reševali ob državnem nadzorstvu in sodelovanju. Rešilo se bo tudi vprašanje delavske organizacije. Posebno učinkovito bo država nastopila proti pomanjkanju živil in draginj. V splošnem se zamore trditi, da bo notranja gospodarsko-socialna reforma v prilog delovnim slojem in da bo država izvedla podrobno organizacijo in kontrolo glede prehrane, siromašnim pa pomogla k trajni zaposlitvi pri velikopoteznih javnih delih. — Predstoječe reforme je vlada objavila na dan obletnice sporazuma med Hrvati in Srbi.

Žitna skladišča v Sloveniji.

V Sloveniji gradijo šest velikih žitnih skladišč in jih bodo v oktobru napolnili z žitom. Banska uprava je spomladi kupila okrog 300 vagonov pšenice, 160 vagonov rži in 85 vagonov krmil, da z zalogami prepreči draginjo in regulira žitne cene. Slovenija je namreč glede krušnega žita pasivna in ga letno uvaža do 12.000 vagonov. V skladišča bo spravljena tudi letošnja letina, ki je v vsej državi srednje dobra.

Poenotenje mladinske prosvete.

Minister za telesno vzgojo Pantič se nahaja v Nemčiji in proučuje ustroj nemških mladinskih organizacij in načrtne telesne vzgoje. Pričakuje se, da bo vlada posegla nato tudi v organizacijo mladinske prosvete.

Čirom naše zemlje

Trije rodovi.

Tri rodove zrem med nami, ki se zovemo slovenska narodna družina: Očete in matere Grafenauerjeve šole, može in žene, dozorevajoče v povojnem dvajsetletju, in mladino, rojeno v zadnjem desetletju. Naše očete in matere vprek občudujem in sem jim hvaležen za vzgojo in nasvete. Sam v vrstah druge generacije doživljam rastočo odgovornost in tudi bojazen za mladino, ki stoji pred nami.

Za časa naših očetov je bila slovenska narodna zavest v visokem poletu. Sad njihovega dela je, kar je še slovenskega na naših tleh. Spremljali so v duhu svojega prvobornika Grafenauerja na njegovih smelih pohodih, ko je gospode dunajskega parlamenta rotil za enakopravnost napram slovenskemu ljudstvu in v svojem šegavo-prisrčnem načinu poslancem našteval grehe njihove nacionalne ozkosrčnosti. V svoji sredi so očete pozdravljali Evangelista Kreka in se iz dna duše radovali silovitega razmaha kulturne Slovenije. Doživljali so nato razpad okorele monarhije, ki ni umela rešiti svojega narodnostnega problema. Leta 1920 so stali pred odločitvijo za bodočo politično pripadnost. Zgrnili so se v mali republiki Avstriji okoli svojih narodnih voditeljev in z izpričano žilavostjo započeli novo borbo za narodno enakopravnost. Ojekleneli so njihovi značaji v tej borbi. Trda ko kremen je njihova narodna zavest.

Nam, njihovim sinovom in hčeram, ni težko. Naša mladost korenini v letih, ko je bilo na dnevnem redu deželnozborskih zasedanj vprašanje kulturne samouprave koroških Slovencev in ko so naši poslanci zahtevali vsestransko ravnopravnost slovenskega človeka na koroških tleh. Morda so mnogi izmed nas že sodelovali pri veličastnem nastopu slovenskega kmetijstva o priliki prvih volitev v kmečko zbornico, vsi pa smo poslušali govornikom in uvodnikom, ki so se potegovali za javno pravico slovenstva. Prosveta minulih let je v pretežni meri slonela na naših ramah in po njej smo si izklesali duhovni in narodni pogled. Tako je rastla po lastnem kulturnem prizadevanju in še po stikih z maternim narodom v nas zavest slovenske narodne družine od Brda do Pliberka in se še očvrstila, ko je naša dežela stopila v novo politično razdobje.

Naša mladina, ki še pohaja v šole ali že odraščala šolskim klopem, se vzbuja v času slovensko-kulturnega zatišja. Njen spomin ne beleži minule narodnostne borbe. Njena šola ne goji nikakih narodnostnih prvin, snivajočih v mladih srcih, in ne nadaljuje družinske vzgoje v narodnem pogledu. Silovitost časa, v katerem zorijo zanamci iz otrok v mladeniče in mladenke, odkazuje slovenstvu le prav nezaten prostorček. Leta torej, ko je mlada duša odprta za dobro in plemenito misel, zamorejo minuti, ne da bi bila zanje izgovorjena misel, za katero so naši dedje in očete krvaveli in ki polni naša srca z gorečim navdušenjem. Ta generacija so naši mlajši bratje in sestrice, morda že naši otroci. Mi nosimo odgovornost za njihov narodnostni čut in duhovni pogled.

Bodočnosti ne prorokujemo. Eno pa je sigurno, da jo bo soodločevala ideja narodnosti, kajti le-ta ni plod miselnih blodenj, kakor je naprimer liberalizem ali kapitalizem, in ne sad nikakih pretiravanj, marveč sad večstične človečanske kulture. Narodnostno zdržanje naše mladine v bodočnosti nam bo torej v plačilo ali kazni, v plačilo za izvršeno dolžnost narodne vzgoje ali v kazni za zanemarjanje slovenske prosvete pri naši mladini. —ko.

Začetek šolskega leta 1940/1941. Za Koroško je odredeno, da se prične novo šolsko leto v pondeljek 9. septembra. Ta dan se vršijo sprejemni in ponavljalni izpiti oz. vpisovanja v 2. do

8. razred višjih šol. V torek 10. sept. morajo biti vsi dijaki v svojih razredih.

200.000 RM za Rdeči križ je dala Koroška povodom zadnje cestne zbirke. Posamezni okraji so nabrali: Beljak 33.922,41, Celovec 60.000, Velikovec 11.000, Volšperg 25.000, Špittal 23.501,36, Št. Vid 27.000 RM.

Postrežba v gostilnah. Po nemški gostilniški postavi je gostilničar dolžan, da postreže gostom na njihovo željo samo z jedjo. Nihče ni prisiljen, da bi moral v gostilnah tudi piti. Gostilničarjem, ki bi postopali drugače, grozi kazen.

Faakersee — Baško jezero. Povsod so menda letos zadovoljni s tujsko sezono. Posebno pa še mi ob našem jezeru. V vse okoliške vasi, posebno v Drobale, Bače in Loče je došlo nepričakovano mnogo letoviščarjev, med njimi veliko Dunajčanov in iz bivšega rajha. So jako zadovoljni in za lepoto in mir našega jezera in krasne okolice navdušeni. Pa saj je Baško jezero biser koroških jezer.

Naše mame. Tokrat nas je razveselil z originalno fotografijo naš prijatelj iz celovške okolice. K sliki je pripomnil uprav duhovito: Mama zna vse! Da, mama zna vse! Ona skrbi za svojo družino in ji žrtvuje svojo srčno kri vse dotlej, da se zgarana zgrudi na

Mama zna vse.
(fot. Šuš.)

svojo mrtvaško postelj. Steber je naših posestev in zato steber naše slovenske domovine. Zasluga njene neumorne skrbi je, da se domovina še ni razdrobila v stotine malih koscev, marveč je ostala celotna, zdrava in sveta svojim sinovom in hčeram. Čeprav je mama zgubana in od dela upognjena, četudi je njena obleka preprosta in njena beseda okorna — vendar nam je najdražja med vsemi bitji tega sveta.

Ferlach — Borovlje. Običajno borovljsko žeganje smo obhajali v nedeljo 11. avgusta. Kot navadno so bili cerkveni obredi s procesijo v Doleh. Resnemu času primerno ni bilo godbe in ne plesa. — Isti dan je priredila delavska fronta skupen izlet k Majerniku na jezero. Izleta se je udeležilo veliko število delavcev iz tukajšnjih obratov z družinami vred. Pri Majerniku so se sešli z ostalimi izletniki celovških in okoliških podjetij. Na sporedu so bile zabavne točke in je popoldan lepo minul. — Dne 17. t. m. je vodstvo tukajšne žične tovarne z osobjem vred obhajalo lepo slavnje. Vršila se je počastitev delavcev in nastavljenecv, ki so nad 25 let zaposleni v obratu. V primernem nagovoru je obratovodja podčrtal važnost skupnega dela in vzajemnosti med vodstvom in delavstvom. Nad 100 delavcev je v tovarni zaposlenih nad 25 let in nad 20 več ko 40 let. Eden je v jeklarni celo že 54. leto. Ravnateljstvo je jubilarom-delavcem poklonilo v dar znesek v višini enkratnega oz. dvakratnega mesečnega zasluzka. — V celovški bolnici je umrl 77 letni krojaški mojster Valentin Senitschnig. Prepeljali so njegovo truplo domov in ga pokopali na domačem pokopališču. Dan pozneje je bila pokopana 78 letna Franca Melcher, žena v-pokojenega tovarniškega mojstra.

Vorderberg — Blače. Letošnji semenj za konje se vrši prvi ponedeljek v septembru, t. j. 2. septembra. Zaradi novih predpisov pri nakupu žrebet vlada zanj veliko zanimanje in zna biti jako živahen.

Latschach — Loče ob Baškem jezeru. V soboto 17. avgusta smo pokopa-

li osemdesetletno mater tukajšnjega č. g. župnika dr. Ogrisa. Nad trideset let je rajna mati gospodinjila v našem župnišču. Pogreba se je udeležilo osem sosednih duhovnikov, med njimi tudi domačin č. dr. Janko Mikula, župnik v Hodišah, in č. g. Trabesinger, župnik v Šmarjeti v Rožu. Rajnica in njen sin sta rodod iz spodnjerožanske Šmarjete. Dobra in skrbna Ogrisova mamica naj počiva pri svojem Gopodu!

Augsdorf — Loga ves. Smo postali bolj redkobesedni, četudi pravijo, da beseda, čeprav zapisana v našem tedniku, ni konj. Morda bomo odslej zato bolj pridni. S tujsko sezono smo prav zadovoljni. Vrba je natrpano polna, tudi zasebna stanovanja so v veliki meri oddana. Mnogo je gostov iz bivšega rajha, ki radi prihajajo tudi med nas kmete in se zanimajo za naše prilike. Za postelj in noč plačujejo 1 do 4 marke, s prehrano vred pa za dan od 4 marke navzgor. Splošno se od njih čuje, da so s postrežbo zadovoljni in da jim naš lepi kraj prav ugaja. — Precej naših fantov je pri vojakah, med njimi jih je bilo več v severnem Narviku. Tudi odlikovance železnega križa 2. stopnje štejejo v svojih vrstah. To je bil na naši vasi dirindaj, ko je prispelo prvo pismo iz daljnega Narvika v naš kraj. Pisal ga je vojak Boštaj Schuppe, vrl član našega kult. društva, in se z nami ponorčeval, češ da piše o polnoči in da že tedne zastoj čaka teme in noči. — V Dobu je umrla pd. Oštinka, stara 62 let. Bila je rajna mati bolna na notranjem vnetju, operacija v celovški bolnici ni uspela in tik pred smrtjo si je še zaželela domačije in pogreba v svoji fari. N. p. v. m.

Kappel a. d. Dr. — Kapla na Dravi. Predzadnji teden je umrl in bil na domačem pokopališču pokopan 77 letni starostni rentnik Karl Scheriau. Bil je revnega stanu, a je kljubtemu ostal do svoje smrti zvest svojemu narodu. Naj počiva v miru!

Unterort — Podkraj pri Pliberku. Na libuškem pokopališču smo položili k večnemu počitku na praznik Marijinega vnebovzletja Robotovo mater Apolonijo Močilnik. Rajna je v svojem dolgem življenju mnogo prestala. Skozi več ko osemnajst let je bolehal na sklepnem revmatizmu, ki ji je pohabil ude. Kljub hudim bolečinam je opravljala gospodinjiska dela boguvdano in dobrovoljno. V postelji je ostala le v svoj zadnji dan, sprejela pri polni zavesti sv. zakramente za umirajoče in mirno v Gospodu zaspala. Naj počiva v Gospodu!

Wiederndorf — Vidra ves. Dne 16. t. m. smo pokopali na božji njivi v Nonči vesi 38 letno Terezijo Maček, pd. Dijentišinj. Rajna je bila dobra mati svoji družini, skrbna gospodinja na svojem domu in zvesta hčerka svojega naroda. Vse življenje je delala za blagostanje svojega doma in za dobrobit svojih malih otrok. Pa je kar nenadoma zbolela na notranjem vnetju, kljub prizadevanju domačih je bila zdravniška pomoč prepozna in je morala trdna kmetica umreti na izkrvavenju. Pretresljiv je bil prizor ob grobu, ko je šest malčkov bridko zajokalo in je moža trgala nedopovedljiva bolečina, mamo pa je sprejela zemlja. Hudo prizadeti družini naše iskreno sožalje, rajni materi pa večern pokoj!

Drobiž. S prvim septembrom stopi v veljavo nova karta za obleke. Obsega v nasprotju k stari 150 pik, ki pa so drugače vrednotene kot stare. Po novem se bo gledalo tudi na kakovost blaga. Stara karta ne poteče z 31. oktobrom, ampak šele z 31. marcem 1941. Nova karta pa ima še drugo zanimivost: kot se moramo pri nakupu živil vpisati pri enem trgovcu, se moramo s karto za obleke vpisati pri enem čevljarju. To je treba izvesti do 24. septembra in je tako olajšana oskrba čevljarjev z usnjem in s podplatmi za poprave. — Nova karta za milo stopi v veljavo s 1. oktobrom. Veljavna bo samo štiri mesece. — Uporaba radia brez prijave poštnemu uradu je veljala do sedaj kot upravni prestop, odslej pa se bo kaznovala sodnijsko.

Nase gospodarstvo

Če umira kmet — umira narod.

Zakaj je Francija morala izgubiti vojno?

Vojaki-dopustniki iz Francije nam pripovedujejo o žalostnih prilikah francoskega podeželja, o razpadajočih vaseh in zapuščenih pokrajinah. Motil bi se, kdor bi tovrstna pripovedovanja vrednotil kot sad kake propagande, kajti tudi po pričevanju Francozov samih je bila Francija na ravni poti v neizogibno narodno smrt. V Franciji se je razkrajala družina in je propadalo kmetijstvo. Kmet, temelj naroda in države, je odpovedoval. Tako se glasi parola nove Francije: nazaj h kmetu, nazaj k grudi! Lepa, a neizmerno težko izvedljiva!

Francosko kmetijsko podeželje tvori danes pičlo tretjino vsega prebivalstva. Pred dobrim stoletjem so bile še tri četrtine vseh Francozov kmetje in ti so v Evropi sloveli kot najsolidnejši gospodarski sloj. Še pred Napoleonom se je pričela industrializacija dežele. Vstajale so tovarne, širila so se predmestja, na deželo je silila meščanska civilizacija. Prave, solidne kmetije pa so se krčile po številu in obsegu. Obupani kmetje so se pridružili političnim revolucionarjem in v republiki nekoliko prosteje zadihali. Napoleon je njihovo svobodo uzakonil celo na ta način, da je pristal na svobodno delitev zemljišč dednim potom. Posledice tovrstne svobode so bile kmalu očitne: kmetije so se drobile, množilo se je število malih posestvic, ki niso več mogla nuditi obstoja večjim družinam. Skrb za kmetije je kmete napotila k bojazni pred družinskim blagoslovom — otrokom. Le če je imel kmet največ dva otroka, se je zamogel izogniti sicer prisilni razdelitvi posestva. Koder za novega kmeta na gruntu ni bilo več zadostne eksistence, je iskal zaposlitve in kruha v tovarnah. Tako se je zgodilo, da so v državi, ki se zamore ponašati z najrodovitnejšo zemljo in najprimernejšim vremenom v Evropi, izumrle cele vasi in se spraznile cele pokrajine. Vlada je našla kratkovidno rešitev iz tako opasnega razvoja v tem, da je pospeševala ženitve kolonialnih vojakov s podeželskimi deklety in si v tem nadejala požitve podeželja. A tudi na ta način ni mogla zaustaviti naglega nazadovanja narodnega števila.

Najrodovitnejši kos južne Francije je pokrajina med reko Garono in Pireneji. Samo v zadnjem petdesetletju je število tamošnjega prebivalstva nazadovalo za dobro četrtino od 510.000 oseb na okroglo 400.000. Normandija se je v istem času številčno skrčila za petino prebivalstva. Kjer pa so kmetje še kljubovali, so se borili z neznanom donosnostjo svojih gospodarstev, s strahotnim pomanjkanjem delovnih moči in z naglim upadanjem veselja za kmetijsko delo in življenje pri svoji mladini. Francoska mesta so se v istem času sicer rapidno množila, vsa je nadkrilil v razmerno kratkem času moderni Pariz, rapidni dotok podeželskega ljudstva v industrijska in trgovinska središča pa je rodil med meščani bojazen za existenco potomcev in tudi oni so se v svojem strahu oprijeli uprav iste sredstva kot za posest trepetajoči kmetje: število porodov se je začelo krčiti. Usodni razvoj v Franciji je zmaga leta 1918 le še pospešila in nedavni odgodki so našli nekoč tako silno, cvetočo državo docela nepripravljeno. Narodu je primanjkovalo življenjske volje in življenjskega veselja in zato tudi življenjskega odpora. Tod je pravi vzrok strašne francoske katastrofe v minulih mesecih.

Voditelji nove Francije so dobro zastavili novo delo: Franciji je treba novih, boljših kmetov! Iz zdravih kmetov se bo narodil zdrav narod. A to je lažje izrečeno ko izvedeno. So, ki pravijo, da je ni poti za nekmečke stanove nazaj v kmetijstvo, in dostavljajo v dokaz vprašanje, kako naj suho listje spet ozeleni. Morda imajo prav. Vse-

kakor bo pravi čudež, če bodo sedanji francoski voditelji zamogli svojemu pomeščanjenemu ljudstvu vlti novega nravnega, krščanskega duha, da ga bo dovolj za novo delo in novo življenje na deželi.

Mladi zakoni so zdravi zakoni. To je vobče znano pravilo in je izkazana njegova upravičenost tudi po številu otrok. Mladim staršem otroci niso breme, ni jih strah ne za lastno in ne za otrok bodočnost, sami polni življenjskega veselja in zdravja ga posredujejo tudi svojim potomcem. Statistika prikazuje, da raste pri narodih, ki štejejo vedno manj zibel in vedno več krst, število poznih zakonov.

Denarna pomoč za vpoklicane posestnike. Notranji minister je odredil, da dobivajo vpoklicani kmetje v slučaju, če jih doma ne nadomesti kak nov delavec in če vrednost posestva ne presega 20.000 RM, pavšalno pomoč v denarju. Namen tovrstne pomoči je, da ostane gospodarstvo čim najintenzivneje vodeno. S tem denarjem si preostali delavci na kmetiji lahko nabavijo, kar je za njihov posel potrebno. Mali kmetje, ki si služijo kruh tudi z delom pri drugih, smejo zaprositi za družinsko podporo, če so gospodarji vpoklicani k vojakom. Podrobnosti izvedo interesenti pri občinskih uradih.

Državne subvencije za poprave hlevov, gnojišč in gnojničnih jam. — Posestniki smejo spet prositi za državno pomoč pri popravah svojih hlevov, gnojišč in gnojničnih jam. Vendar naj vlagajo prošnje samo oni, ki bodo svoja dela zamogli dovršiti še do konca leta. Potrebni material (cement, železje, gramoz) si morajo oskrbeti sami, novih nakaznic za nabavo cementa okrožne kmečke zveze ne izstavlajo. Prošnje se vlagajo šele, ko je material zasiguran in če je izvedba del do konca tekočega leta zajamčena, in sicer na naslov pristojnih okrožnih kmečkih zvez. Priložiti je treba gradbene načrte in pri gnojničnih jamah tudi proračune stroškov.

Več orehov! Orehi so velike gospodarske važnosti. Njihov les je drag in se hitro zapravi. Sadež sam vsebuje mnogo olja. Zato se vobče svetuje, naj gospodarji sadijo čim več orehov. V starem rajhu so vzgojili drevesa, ki so odporna proti mrazu in katerih les je posebno dragocen. Interesenti dobijo naslove pristojnih drevesnic pri poverjenikih za sadjarstvo.

Svinjska kolika imajo svoje vzroke v prežrešnosti živali. Bolezen se prikazuje z ječanjem in rahlim cviljenjem, od bolečin se žival krivi in zvija. Kaj naj storimo proti koliki? Najprej živalim dobro in mehko nasteljem in jim dajemo sredstva za izpraznenje želodca. Če se potem vležejo, jih toplo prepasamo in dobro zavijemo. Posebno učinkovit je ogljikov-kisli natron, po katerem živali neprebavljene snovi izbruhaajo, nakar bolečine minejo in je živalim treba le še počitka, da spet ozdravijo.

Zelenjad je bogata na vitaminih, ki krepilo telesno odpornost. Solata, špinača in zelje so bogate na vitaminu C in A, korenje vsebuje mnogo vitamina A. Vendar ohranja zelenjad svoje dragocene snovi le v svežem ali rahlo kuhanem stanju. Dolgo in močno kuhana zelenjad vsebuje največ težko prebavnega vlakna in le malo hranilnih elementov. Zato se priporoča, naj bi gospodinje zelenjad dajale po možnosti svežo na mizo in kuhale le one sadeže, ki so surovi neužitni.

Jejmo to, kar zori! Veščim gospodinjam naš poziv nikakor ni potreben. Same vedo, da ne gre, da bi ob novem letu dajale na mizo kumare, ob velikonočnih praznikih črešnje, v poletju pa staro zelje. Dobro pripravljen vrt daje za vsak čas svoj poseben pridelek in večča gospodinja ni nikdar v zadregi, kam z njim. Na ta način se vrsta pridelkov in prikuh stalno menjava in je na mizi lahko trajno sveža zelenjad in sveže sadje.

Živinske cene. Živinorejska zveza Južne marke je določila z 19. avgustom sledeče najvišje cene: Za **nakup v hlevu** voli do 83, telice do 81, biki do 79, krave do 78 pf za kg žive teže, za **prodajo na kraju kupca** voli do 85, telice do 83, biki do 81, krave do 80 pf. — **Tržne cene v Celovcu:** Voli A 83—89, B 75—81, C 55—71, D do 54, telice A 81—87, B 73—79, C 53—69, D do 52, biki A 79—85, B 71—77, C 51—67, D do 50, krave A 79—85, B 69—77, C 47—65, D do 46 pf za kg žive teže.

Zanimivosti iz vsega sveta.

Nekaj o vremenu.

Narava sama je dobra znanilka do-brega ali slabega vremena. Kdor se je učil brati v njeni knjigi, je brez težave dober vremenski prerok. Posebno dobro se razumejo na vreme pastirji, kmetje in drugi, ki žive v naravi. Na podlagi njihovih opazovanj skozi stoletja in stoletja je mogoče z vso verjetnostjo sklepati o predstojećem vremenu.

Napovedovalci dežja. Mravlje so pred dežjem nenavadno delavne in v mravljiščih zelo živahne. Oslji rigajo pogosteje kakor navadno. Zaceljene kosti bole na zlomljenih mestih. Petelini prhutajo s krili, koklje so nemirne. Luna ima kolobar. Psi in mačke so zaspani, mačke rade poležavajo okoli ognja. Perje in suho listje v bližini močvirij se zvija. Ribe se igrajo na površini. Muhe lezejo v stanovanje in so sitnejše. Žabe glasno reglajo. Črni kos je glasen in nemiren. Živina se zbira na enem delu travnika z repom, obrnjenim proti vetru. Sraka glasno vrešči. Ozračje je nenavadno jasno. Zvok se sliši glasneje in jasneje. Gosi in race gagajo pogosto in glasno. Svetilke in sveče so motne. Iz dimnika letijo saje. Zahajajoče sonce je blede. Mnoge trave ovenejo, nekatero cvetje se zapira. Pajki se sprehajajo po zidu. Lastavice letajo nizko. Veter je topel. Srake se spravijo zgodaj v gnezda. Po zemlji se vali dim. Predmeti v daljavi se zdijo bližji kakor navadno.

Znaki lepega vremena. Mračniki letajo pozno v noč. Raznovrstna mrčes se mudi v noč na prostem. Škrjanci letajo visoko in dolgo pojejo v zraku. Luna je jasna. Dim iz dimnikov se dviga naravnost v zrak. Če je oblačno in megleno, se začne nebo v poznem jutru jasni. Zvezde lepo svetijo. Sončni zahod je rdeč.

Spremenljivo vreme. Revmatično bolni tožijo vsled trganja v udih. Ljudje, ki trpijo na glavobolu, tožijo, da jih boli glava. Miši cvilijo. V gozdovih šumi in buči. Sonce vzhaja rdeče.

Mrzlo vreme bo. Taščice in druge male ptice prihajajo blizu k oknom. Ogenj gori jasno in svetlo; to je tudi znak, da bo še dolgo suho.

Goethejeva nagrada, katero podeljuje vsako leto Frankfurt kot rodno mesto slavnega pesnika in misleca, je bila letos podeljena znani pisateljici iz Vzhodne Prusije Agnes Mittel.

Afriški ognjenik Nyamlagira v belgijskem Kongu je nenadno začel bruhati. Iz ognjenikovega žrela se razliva tok lave ter uničuje ogromne površine gozdov in nasadov. Glavni tok lave se zliva v jezero Kivoe, iz katerega se dvigajo veliki oblaki pare. Po jezeru plava na tisoče rib, ker ne morejo živeti v razgreti vodi. V gozdovih je lava zajela cele črede slonov in jih po večini uničila.

Ameriko skrbi zlato, katerega ima nič manj ko za 20 milijard dolarjev. Merodajni finančniki so v skrbeh, da ne bi vrednost zlata padla. Švedska nacionalna banka je začela svoje odvišne devize prodajati za dolarje, tudi švicarska narodna banka svojih deviz noče več menjavati za zlato. To se pravi, da bo zlato kmalu cenejše in države, ki imajo veliko zlata, bodo utrpeli izgube.

Zanimiva odredba v Bolgariji. Izšel je med Bolgari poseben zakon, ki proglašja gnoj za narodno bogastvo. Gnoj

Čaj. So gospodinje, ki so naravnost iznajdljive pri pripravi raznih čajev. Niso v zadregi celo ne danes, ko ni več ruskega čaja in sličnih inozemskih vrst. Iz jagodnih listov, lipovega cvetja, malinovega listja in še drugih dodatkov pripravijo posebno čajno zmes, ki daje izvrstno pijačo. Baš pri čaju se kaže, da nikakor nismo navezani na inozemski pridelek, kajti pri nekoliko duhovitosti in marljivosti si za slučaje bolezni lahko pripravimo najboljši domači čaj.

je odslej pod posebno postavno zaščito. Kdor ga uničuje ali požiga, bo kaznovan. Kdor nima za gnoj uporabe, ga mora obvezno oddajati občinskemu uradom, ki ga razdelijo med potrebne. Občine dobijo posebne naprave za izboljšanje in vporabo gnoja in imajo dolžnost, da skrbijo za racionalno ravnanje z gnojem.

Morda še ne veš, da imajo v neki ameriški tovarni alkohola največjo steklenico na svetu. Ta steklenica drži nič več in nič manj kot 12 milijonov in 800.000 naših vinskih kozarcev tekočine.

Dar za smeh

Razgovor. Peter in Pavel sta se slučajno sešla in se menila o boljših zakonskih polovicah. Peter se pohvali: „Svojo ženo sem spoznal komaj 14 dni pred poroko“. — Nato Pavl: „Ti srečnež! Jaz pa svojo 14 dni po poroki!“

Ljubezen in kuhinja. Janez in Micka sta se poročila. Micka pa se je izkazala kot slaba kuharica in mlada zakonca sta se večkrat sprla. Nekoč očita Micka svojemu možu: „Ali mi nisi nekoč dejal, da je ljubezen vse?“ — Janez: „Res sem rekel. Pa s tem še nisem dejal: ljubezen je vse!“

Dnevnik. Mlada gospodična se pelje po morju. Svoje doživljaje zapisuje v dnevnik. Ponedeljek: Odhod. Lepo vreme. — Torek: Slovesnost na ladji. Spoznala sem mladega krmarja. Zelo ljubezniv gospod. — Sreda: S krmarjem sva se pogovarjala na krovu. Nekako čudno se vede. — Četrtek: Krmar grozi, da bo zavezil v drugo ladjo ali ledenik, če ne uslišim njegove prošnje za poroko. — Petek: Šest sto ljudem sem rešila življenje, ker sem ga uslišala. — S soboto se dnevnik konča.

Tolažba. In naj bo dekle še tako staro, ko se sporoči, postane mlada žena.

Evine hčerke. Ko je cesar Konrad III. premagal vojvodo Welfa in oblegal mesto Weinsberg, so ga žene prišle prosit usmiljenja. Cesar je po daljšem obotavljanju pristal na to, da smejo žene oditi iz mesta in vzeti s seboj kar morejo nesti na hrbtu. Žene so se vrnile v mesto na posvet, kaj bodo vzele s seboj. — Drugi dan se je napadajočim vojakom nudil čuden pogled: Skozi mestna vrata so prihajale meščanke, na hrbtih so nosile svoje može. Cesar se je zasmeljal, zvijačnim ženskam dovolil svobodo, svojim vojakom pa pripomnil: „Cesarske besede ne morem spreminjati.“

Škotsko skopuštvo. Nekega Škota so vprašali sosedji, zakaj se že leta ne brije. Škot jim je odgovoril: „Brat mi je vzel pred odhodom mojo britvo in se še ni vrnil“. — Nek škotski kinopodjetnik je bil v Londonu in je tam videl, kako so se pri nekem kinu ljudje kar drenjali. Pred blagajno je uzrl napis: Osebam nad 60 let je vstop prost. Novost je takoj uvedel tudi pri svojem kinu in zapisal nad blagajno: Vstop osebam nad 60 let prost, če so v spremstvu svojih starišev. — Če pride stari Davidson v kako mesto, svoje žepne ure ne navija, ker lahko gleda na cerkveno uro. V hotelih zahteva sobo z razgledom na cerkveni stolp.

Urednik: Dkfm. Vinko Zwitter, Klagenfurt, Achatzgasse 7. — **Založnik:** Politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem. — **Tiskarna** J. Leon sen., Klagenfurt, Domgasse 17. V eljavna je inseratna tarifa 1.